

Newsletter

IOM Medzinárodnej organizácie pre migráciu v Slovenskej republike

Nulté číslo

Vážení spolupracovníci, milí priatelia,

do rúk sa vám dostáva nulté číslo newslettera Úradu IOM Medzinárodnej organizácie pre migráciu v Slovenskej republike.

Od roku 1996, kedy IOM začala svoju činnosť v Slovenskej republike, významne narástla dôležitosť migračnej problematiky na politickej úrovni aj v praktickej rovine poskytovania pomoci migrantom. Zároveň s tým rástlo aj spektrum aktivít IOM, ktoré v súčasnosti zahŕňa najmä asistované dobrovoľné návraty, integráciu migrantov, boj proti obchodovaniu s ľuďmi a koordináciu aktivít Európskej migračnej siete.

Vo všetkých týchto oblastiach je nosnou aktivitou konkrétna pomoc migrantom: za 15 rokov našej činnosti v SR sme okrem iného pomohli 1 500 migrantom vrátiť sa bezpečne a dôstojne do krajiny pôvodu, približne 3 000 klientov sa obrátilo na Migračné informačné centrum so žiadosťou o informácie a pomoc v otázkach pobytu a integrácie na Slovensku, asistovali sme pri návrate a sociálnej reintegrácii takmer stovke obetí obchodovania s ľuďmi. Na priamu pomoc nadväzujú aktivity zamerané na budovanie kapacít aktérov v oblasti migrácie, zvyšovanie povedomia o migračných otázkach a výskum.

Za projektmi a štatistikami poskytnutej pomoci sa skrýva množstvo praktických informácií a skúseností, ktoré sme sa rozhodli zdieľať pravidelne formou newslettera s kolegami pracujúcimi v oblasti migrácie a verejnosťou, ktorá sa o migráciu zaujíma. Newsletter bude vychádzať štvrťročne a nájdete v ňom prehľad plánovaných aktivít, sumár výstupov za predchádzajúce obdobie, anotácie publikácií prípadne informácie o dôležitom legislatívnom alebo politickom vývoji v oblasti migrácie.

Toto číslo newslettera prináša základné informácie o činnosti IOM na Slovensku.

60. VÝROČIE ZALOŽENIA IOM: 1951 – 2011

5. decembra 2011 si IOM pripomenie 60. výročie vzniku organizácie – šesťdesiat rokov činnosti, počas ktorých organizácia asistovala viac ako 14 miliónom migrantov. IOM vznikla ako operatívna organizácia, ktorá mala plniť praktické úlohy v oblasti presídľovania migrantov, dnes v ére najväčšej ľudskej mobility je kľúčovou agentúrou pôsobiacou v oblasti migrácie vo svete. Okrem asistencie migrantom, ktorá je naďalej podstatnou súčasťou aktivít organizácie, IOM podporuje dialóg a spoluprácu v oblasti migrácie, rozvíja migračný výskum a pomáha vládam a iným aktérom porozumieť zložitosti fenoménu medzinárodnej migrácie. Globálne aktivity IOM v týchto oblastiach predstavuje o.i. vlnková výskumná publikácia organizácie, Správa o svetovej migrácii – World Migration Report, Program medzinárodného migračného práva – International Migration Law Programme a Medzinárodný dialóg o migrácii – International Dialogue on Migration.

Výročný rok je venovaný hlavnému mottu IOM: „Migrácia na prospech všetkým.“ Informácie o histórii organizácie a plánovaných udalostiach v rámci výročného roka nájdete na osobitnej webovej stránke venovanej tomuto výročiu 60years.iom.int.

15 rokov IOM na Slovensku: v skratke

1996

Vláda SR a IOM Medzinárodná organizácia pre migráciu uzatvárajú dohodu, na základe ktorej vzniká Úrad IOM v Slovenskej republike.

1998

Na základe Dohody o spolupráci medzi IOM a Ministerstvom vnútra SR o pomoci pri návrate neúspešných žiadateľov o azyl a ilegálnych migrantov do krajiny pôvodu sa v SR začína realizovať Program asistovaných dobrovoľných návratov.

2003

IOM realizuje prvú celonárodnú kampaň zameranú na prevenciu obchodovania s ľuďmi v SR a vzdelávanie kľúčových aktérov v tejto oblasti.

Na základe rozhodnutia nemeckej nadácie „Spomienka, Zodpovednosť a Budúcnosť“ a Okresného súdu Spojených štátov pre východnú oblasť štátu New York (Dohoda o vyrovnaní so švajčiarskymi bankami) IOM distribuuje humanitárnu a sociálnu pomoc starším ľuďom v hmotnej núdzi, ktorí boli nacistickým režimom prenasledovaní na základe toho, že boli Rómovia, svedkovia Jehovovi, fyzicky alebo mentálne postihnutí, homosexuáli alebo ich za takých pokladali. V SR boli cieľovou skupinou Rómovia a Sintovia narodení pred rokom 1945; IOM doručila pomoc takmer 9 000 ľuďom z tejto cieľovej skupiny. Projekt bol ukončený v roku 2005.

2004

IOM realizuje regionálnu informačnú kampaň o zmenených podmienkach imigrácie do Veľkej Británie po vstupe SR do EÚ vrátane podmienok cestovania, pobytu, práce a štúdia.

2006

Vzniká Migračné informačné centrum IOM, ktoré poskytuje informácie, poradenstvo a pomoc migrantom s cieľom podporiť ich integráciu do spoločnosti a na trh práce.

IOM spúšťa Program pomoci a reintegrácie obchodovaných osôb, ktorý poskytuje obchodovaným osobám komplexnú asistenciu pri návrate a reintegrácii v súlade s medzinárodnými štandardmi v tejto oblasti. V roku 2008 sa tento program stal súčasťou národného Programu podpory a ochrany obetí obchodovania s ľuďmi Ministerstva vnútra SR.

2008

Program asistovaných dobrovoľných návratov sa rozširuje o komponent reintegrácie v krajine pôvodu. Navrátilci môžu získať reintegračný príspevok na získanie príjmu z podnikateľskej aktivity či zamestnania alebo na pomoc pri riešení životnej situácie bezprostredne po návrate.

IOM preberá funkciu Národného koordinátora aktivít Európskej migračnej siete na základe Memoranda o spolupráci medzi Ministerstvom vnútra SR a IOM o koordinácii činností Európskej migračnej siete z decembra 2008 a na základe nadväzujúcej dohody z júla 2009.

2009

IOM poskytuje asistenciu pri presídlení palestínskych utečencov do USA cez dočasné útočisko v Slovenskej republike na základe dohody medzi vládou SR, Úradom vysokého komisára OSN pre utečencov (UNHCR) a IOM. Aktivity na zabezpečenie humanitárneho transferu utečencov pokračujú aj v roku 2011.

Oblasti činnosti IOM na Slovensku

Prevenia obchodovania s ľuďmi a pomoc obchodovaným osobám

Súčasnú aktivitu IOM v oblasti boja proti obchodovaniu s ľuďmi sú zamerané na pomoc obchodovaným osobám, budovanie kapacít relevantných aktérov a prevenciu obchodovania s ľuďmi.

Pomoc obetiam obchodovania financuje národný Program podpory a ochrany obetí obchodovania s ľuďmi, ktorý zastrešuje Ministerstvo vnútra SR. IOM v rámci tohto programu zabezpečuje komplexnú asistenciu obchodovaným osobám v súlade s medzinárodnými štandardmi v tejto oblasti. Ročne IOM poskytne pomoc približne pätnástim až dvadsiatim slovenským občanom, ktorí boli obchodovaní na účel sexuálneho vykorisťovania alebo nútenej práce. Pomoc môžu využiť aj cudzinci, ktorí boli obchodovaní na Slovensku.

Súčasťou programu sú aj pravidelné vzdelávacie aktivity zamerané na budovanie kapacít relevantných organizácií a inštitúcií na Slovensku s cieľom posilniť mechanizmus identifikácie obchodovaných osôb a zabezpečiť širokú dostupnosť a kvalitu reintegračných služieb obchodovaným osobám na celom území SR, ako aj prevádzka Národnej linky pomoci obetiam obchodovania s ľuďmi 0800 800 818, ktorá poskytuje krízovú intervenciu a prevenčné informácie.

Prevenčné aktivity sú realizované v závislosti od potrieb konkrétnych cieľových skupín, ako aj dostupného financovania. Ide napríklad o prevenčné diskusie (napr. so stredoškolskými študentmi alebo mládežou v reedukačných domovoch), vzdelávanie pracovníkov, ktorí môžu prevenčne pôsobiť na vybrané zraniteľné skupiny (pracovníci reedukačných domovov, komunitní sociálni pracovníci a pod.), vydávanie prevenčných materiálov (plagáty, brožúry, video film, webová stránka www.bezpecnecestovanie.sk) a pod.

Asistované dobrovoľné návraty (AVR)

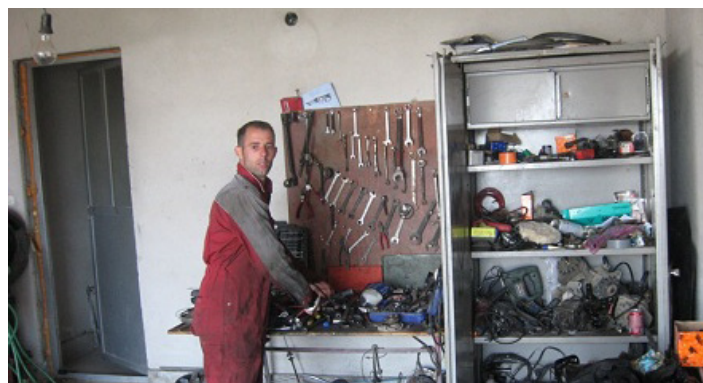
Program asistovaných dobrovoľných návratov je určený neúspešným žiadateľom o azyl a migrantom, ktorí sa na území Slovenska zdržiavajú nelegálne. IOM zabezpečuje návraty do krajín pôvodu a pomoc pri začlenení sa do života tým záujemcom, ktorí sa z vlastnej vôle rozhodnú vrátiť domov.

Od roku 1998, kedy program v SR vznikol, IOM postupne budovala systém jeho realizácie a skvalitňovala administratívne a logistické postupy s cieľom sprístupniť program všetkým migrantom, ktorí môžu mať o jeho služby záujem, a zabezpečiť, aby návrat prebehol s ohľadom na potreby migranta rýchlo, plynulo a s adekvátnou podporou počas celého procesu.

V súčasnosti sa program skladá z troch pilierov:

- Zvýšenie povedomia a rozšírenie prístupu cieľovej skupiny k programu asistovaných dobrovoľných návratov a reintegrácii v krajine pôvodu;
- Realizácia asistovaných dobrovoľných návratov;
- Zlepšenie situácie navrátilcov v krajinách pôvodu prostredníctvom reintegračnej podpory.

Služby programu využije ročne v priemere 100 migrantov. Záujem o AVR zostáva stabilný napriek klesajúcemu počtu žiadateľov o azyl a nelegálnych cudzincov v SR v rokoch 2010 a 2011. Viac informácií nájdete na webovej stránke programu avr.iom.sk.

Príjemcovia reintegračnej pomoci z Azerbajdžanu, Gruzínska a Kosova. Reintegračný príspevok môžu navrátilci použiť na rôzne účely, napríklad na rozbehnutie vlastného podnikania, vzdelávanie a rekvalifikáciu, ubytovanie a pod.

Integrácia migrantov

Aktivity IOM v oblasti integrácie cudzincov zastrešuje od roku 2006 Migračné informačné centrum IOM (MIC). MIC poskytuje právne, sociálne a pracovné poradenstvo cudzincom, ktorí majú záujem žiť alebo žijú na Slovensku. Cudzinci môžu vďaka MIC na jednom mieste získať informácie o právnych a praktických otázkach, ktoré ovplyvňujú ich život na Slovensku, a zároveň dostať praktickú podporu pri začlenení sa na trh práce formou pracovného poradenstva, príspevku na rekvalifikačný kurz alebo podporou pri zvládnutí slovenského jazyka.

MIC tiež pracuje v oblasti rozvoja komunitného života cudzincov na Slovensku, a to najmä v rámci spolupráce so sieťou kultúrnych mediátorov, ktorí organizujú pre svoju komunitu tzv. informačné stretnutia vo forme rôznych podujatí s cieľom predstaviť svoju kultúru verejnosti, podporiť spoločenský život komunity a sprostredkovať komunite relevantné informácie.

Skúsenosti z poradenskej praxe MIC využíva ako podklad na aktivity zamerané na budovanie kapacít relevantných aktérov štátnej správy (školenia v oblasti interkulturality) a na pozitívne ovplyvňovanie integračných politík SR. Viac informácií nájdete na webovej stránke MIC mic.iom.sk.

Poradenstvo v MIC

Nížkoprahový kurz slovenčiny

Gastrofestival komunít migrantov v SR

Európska migračná sieť

Európska migračná sieť (EMN – European Migration Network) vznikla Rozhodnutím Rady Európskej únie (2008/381/ES) s cieľom zlepšiť výmenu informácií o migrácii a azyle medzi jednotlivými členskými štátmi, ako aj smerom k Európskej komisii. Aktivity siete sa realizujú prostredníctvom tzv. národných kontaktných bodov, ktoré boli zriadené v jednotlivých členských štátoch Únie a pozostávajú z inštitúcií pôsobiacich v oblasti migrácie.

Na podporu výmeny informácií využíva EMN niekoľko spôsobov. Národný kontaktný bod môže napríklad ostatným adresovať tzv. ad-hoc otázku, vďaka ktorej získa rýchlym a jednoduchým spôsobom porovnateľne spracované údaje z členských štátov Únie. Ďalším spôsobom sú tzv. výročné správy, ktoré popisujú politický a legislatívny vývoj v oblasti migrácie a azylu za konkrétny rok a prinášajú prehľad aktuálnych štatistických údajov – ich výhodou oproti iným zdrojom je koherentnosť poskytovaných údajov v rámci jednotlivých členských štátov. EMN tiež každoročne spracúva niekoľko štúdií na rôzne témy, ktoré sú publikované osobitne za jednotlivé členské štáty, ako aj vo forme tzv. súhrnnej správy sumarizujúcej najzaujímavejšie zistenia.

Každý národný kontaktný bod má za úlohu udržiavať a rozširovať tzv. národnú sieť kontaktov v oblasti migrácie a azylu. IOM ako Národný koordinátor aktivít EMN v Slovenskej republike sa snaží v rámci tejto agendy rozvíjať rôzne typy aktivít s cieľom podporiť dialóg o migrácii v SR. Ide napr. o prednášky pre študentov vysokých škôl, diskusie s vybranými cieľovými skupinami (napr. novinári alebo výskumníci), či odborné pracovné stretnutia. V roku 2011 sa EMN podieľa na organizácii Letnej školy etnických a migračných štúdií pod záštitou Centra pre výskum etnicity a kultúry.

Výstupy Európskej migračnej siete za Slovenskú republiku nájdete na www.emn.sk. Všeobecné informácie o EMN na stránke www.emn.europa.eu.

Iné aktivity

Humanitárny transfer utečencov a osôb pod ochranou Úradu vysokého komisára OSN pre utečencov cez územie SR

Na základe trojstrannej dohody, ktorú 22. decembra 2010 podpísali vláda Slovenskej republiky, Úrad Vysokého komisára Organizácie Spojených národov pre utečencov (UNHCR) a Medzinárodná organizácia pre migráciu poskytla Slovenská republika dočasné útočisko skupine 46 afganských utečencov – žien a detí z Iránu. Utečenci na Slovensko prišli 23. mája 2011 a sú ubytovaní v azylovom zariadení Ministerstva vnútra v Humennom. V centre ostanú po dobu vybavenia nevyhnutných zdravotných prehliadok a absolvovania kurzov kultúrnej orientácie, potom budú presídlení do tretej krajiny. IOM je zodpovedná za prepravu utečencov do SR a zo SR do krajiny presídlenia a poskytuje služby súvisiace so zdravotnými prehliadkami utečencov, kultúrnou orientáciou a/alebo jazykovými školeniami na účel presídlenia.

Podakovanie

IOM ďakuje Európskej komisii, Ministerstvu vnútra SR a Vláde Spojených štátov amerických, ktoré sú v súčasnosti hlavnými donormi IOM v SR.

www.iom.sk, www.iom.int